Runde

3 – 7 juli 2019

AVIFAUNA NATURRESOR
BirdLife Sverige

Gigi Sahlstrand

RUNDE

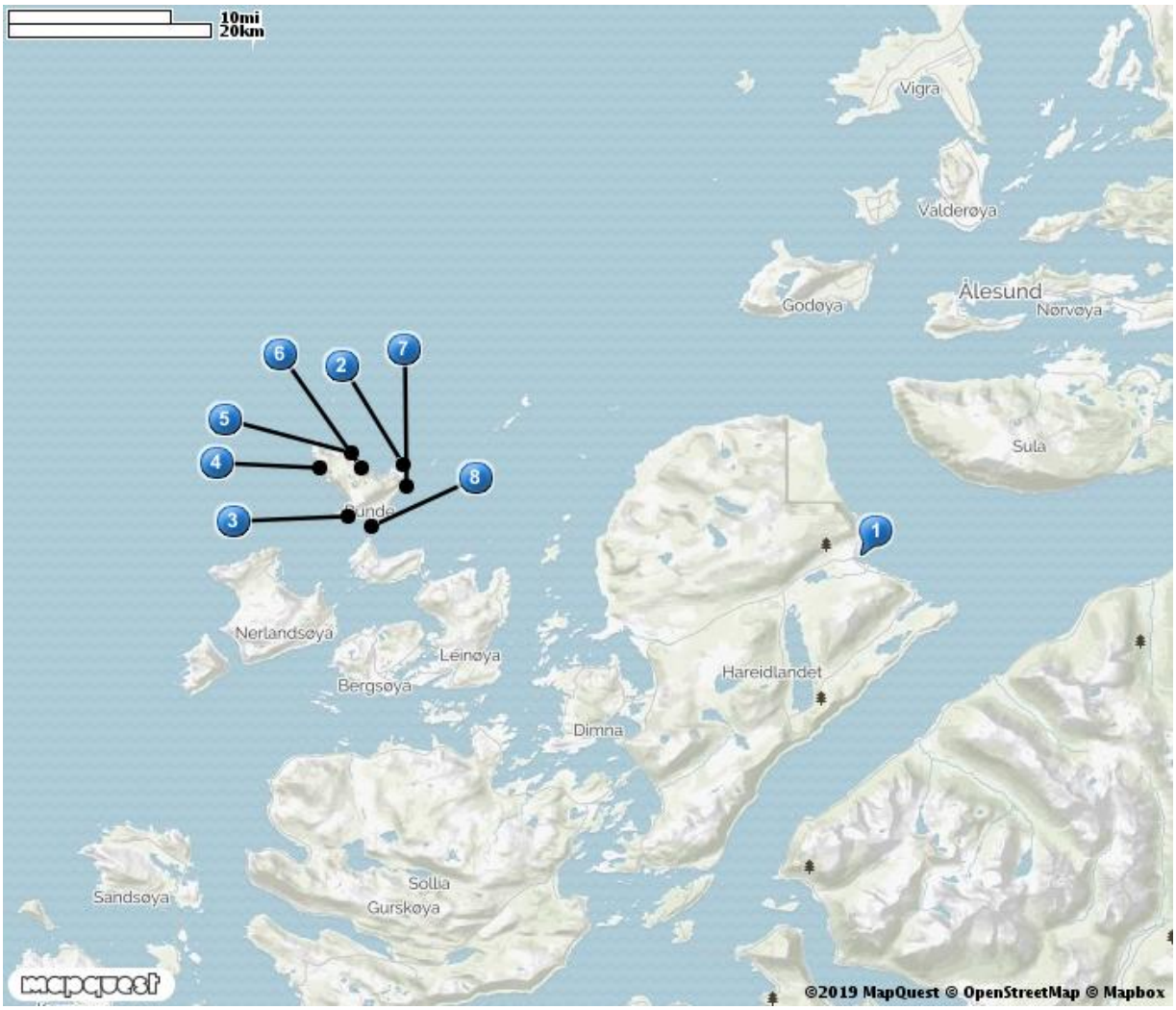

1. Hareid
2. Langeneset
3. Runde - Stenbrottet
4. Runde - Rundebranden
5. Runde - Tindaneset
6. Runde - Goksøyr
7. Runde havn
8. Rundebron

DELTAGARE
Daniel Dagernäs
Lena Eklund
Mats Eklund
Göran Jacobson
Yvonne Johansson
Eva Kristiansen
Anita Melinder
Barbro Mild
Jarl Schuberth
Lillian Sifverduk

RESELEDARE
Gigi Sahsltrand, Svartsjö
Bo Thoor, Svartsjö (medledare)

RESRUTT
Dag 1: Flygplatsen Ålesund, Bilresa inkl bilfärja Sulesund-Hareid till Runde. Alla nätter på Runde
Dag 2: Goksöyrtunneln, Tindenneset, Goksöyr, Langeneset, Rundefjället.
Dag 3: Båttur 1 runt Runde, Rundebron, båttur 2 till sälkolonin.
Dag 4:, Rundefjället NO ”Tinden”, Miljöcentret, Rundes södra udde.
Dag 5: Hemresa inkl bilfärja Hareid – Sulesund till Ålesund C och flygplatsen.

OMSLAG. Gänget sitter och myser på Rundes fjällhed vid Tinden men utsikt över Goksöyr, Rundes östra sida. Foto: Gigi Sahlstrand

Gänget som åkte till Runde. Här står vi strax ovanför fågelbergen, på Rundes västra sida. Klockan är runt 20.30. Foto: Gigi Sahlstrand

INLEDNING

Runde ligger på Norges västkust och är den största fågelön söder om polcirkeln och hyser upp mot 500 000 par häckande fåglar. De flesta turisterna kommer hit för se lunnefåglarna, 50 000 par häckar här. Runde ligger i jämnhöjd med Sundsvall och är lättillgänglig att ta sig till sen bron byggdes 1982. Den är 4 km lång och 3,5 bred. Högsta höjden är 332m. Det bor ca 100 personer på ön, de flesta pensionärer men några bönder finns det som odlar vall till sina kreatur, några kor och en mängd får som går nästan fritt på ön. Ön har en härlig grönska och fin blomsterprakt, det är gott om orkidéer. På några områden på ön kan man se små skogspartier, ett bidragsprojekt bönderna på Runde fick av staten på 50-talet. Runde jobbar inte hårt för turism, det finns en camping och ett miljöcenter, annars få ställen att bo på. Campingen har en kiosk med visst basutbud på mat annars finns inga affärer på ön eller restauranger att äta på förutom på Miljöcentret. De serverar lunch men fixar frukost o middag om man är ett större sällskap.

Man kommer nära fåglarna på Runde och båtturen runt ön är en riktig höjdare. Det är en känsla att sitta/stå så nära från en lunnefågel! Öns fågelliv passar både nybörjaren och den vana skådaren samt fotografen.

Årets resa bjöd på mestadels fint väder och Runde visade upp sin bästa sida. Det var ovanligt gott om fisk runt Runde i år vilket gjorde väldigt många fåglar som fiskade i Rundes närhet. Vi kunde genomföra 2 båtturer och vandra upp på fjället 2 gånger. Vi såg 62 fågelarter, nytt rekord för antal arter.

RESEDAGBOK

Dag 1, 3 juli 2019
Resdag. Jag och Bosse mötte upp deltagarna på Ålesunds flygplats förutom en deltagare vi hade hämtat innan som kommit med buss. Tyvärr visade inte Norge upp sig från sin bättre sida, blåst och regn. De ca 9 mil mellan flygplatsen i Ålesund och Runde bjöd ändå på en sevärd utsikt genom bilfönstret, ett grönskande vackert landskap längs med kusten. Färjan över till Hareid gick smidigt, i Hareid passade vi även på att handla lite snacks och dryck. Vi tog en snabbtitt på de tretåiga måsarna som häckar på ett hamnmagasin men pga regnet beslöt vi kika närmare på dessa vid hemfärd. Bron över till Runde tog tid, dels för att den är häftig men det var havssulorna och tretåiga måsarna som våra ögon drogs till, de flög nära.
Efter installerat oss o våra fräscha rymliga lägenheter på Rundes Miljöcentret med magnifik utsikt över havet, var det dags för middag. Vi serverades torsk, gott! Utanför fönstret flög havssulor förbi och den ”tama” gråtruten stod utanför fönstret och tittade in suktande på vår mat 😀. Tyvärr piskade regnet fortfarande ned så vi drog oss mot våra lägenheter efter middag.

Hamnen i Runde. Vi bor i Miljöcentret, träbyggnaden bakom hamnhusen. Foto: Gigi Sahlstrand

Bron över till Runde. Foto: Gigi Sahlstrand

Dag 2, 4 juli
Precis när första skådardagen skulle börja öppnade sig himmelen men redan 2 minuter senare slutade det. Det var det enda regn vi skulle få på Runde 😀. Vädret slog om till soligt, dock lite blåsigt så vi beslöt lägga båda båtturerna nästa dag för då var det bästa prognosen på lugnare vind.
Vi styrde bilarna mot norrut, innan tunneln tog vi ett stopp. Här brukar det vara goda chanser att få se ringtrast. Många sjungande gärdsmygar i branten och stressade föräldrar till skärpiplärkeungar födosökte i strandkanten. Plötsligt skymtades en flygande ringtrast, den hittades igen sittande fint i en busktopp och tillslut lyckades alla se den mer eller mindre bra.
Vi fortsatte så långt man kan komma norrut på Runde med bil, till Tindenneset. Här fick vi en fin överblick över havet, fortfarande mycket havssulor i rörelse. Några överflygande vinterhämplingar, stenskvättor, både unga och gamla, födosökte i strandkanten. Tog ett kort stopp vid butiken i campingen, några köpte glass och några köpte souvenirer. Vi gjorde även upp tider till morgondagens båtturer. Sedan var det dags för lunch på miljöcentret.
Efter lunch for vi ut mot Langeneset. Många orkidéer i gräset, främst jungfru Marie nycklar. Utanför på havet fiskade många havssulor. Det ser verkligen superhäftigt att se när de fäller ihop vingarna som pilar när de nuddar vattnet, de kan ha en hastighet upp i 100 km i sin störtdykning. Det verkar som det är gott om fisk runt om Runde vilket visade sig mer och mer de övriga dagarna. Jag har aldrig upplevt så många fiskande/dykande havssulor på mina år jag varit på Runde!! Några storlabbar svepte nyfiket förbi våra huvuden, en drillsnäppa lät och sågs och en storlom flög förbi. Mer vanligt att se smålom så extra kul!

Lunnefågel – Rundes dragplåster. Foto: Daniel Dagernäs

Innan middagen vilade några medan några andra gick till Rundes hamn som ligger jämte vårt boende. Det var soligt och skönt och vi mös 😀.
Efter middag var det dags att gå upp på Rundes fjäll och över till västra sidan där fågelbergen är. På kvällen kommer lunnefåglarna inflygande till sina bohålor och blir stående i branten utanför sitt bo. Vägen upp på fjället är lättgånget men jobbigt brant i början. Stigen är dock asfalterad och med räcke den första biten. När vi kom upp på fjällheden hörde vi en vaktel spela, dock lät den bara några gånger så alla lyckades tyvärr inte höra den. Det är verkligen lustigt att ha vaktel här men det har jag haft nu mina tre sista gånger jag har varit på Runde (2015, 2017 och 2019). Uppe på fjällheden häckar storlabben, de är helt orädd för människor. När en havsörn strök nära förbi på heden kunde vi räkna till 40 stycken storlabbar uppe samtidigt! En storlabb landade 3 m ifrån oss när vi gick på stigen och började obekymrat dricka vatten jämte oss! Väl framme vid branten var det gott om lunnefåglar, det liknade en myggsvärm när man tittade neråt och utåt över havet. Vi fick se många lunnefåglar

stående här o där i branten, flera havsörnar såg, några såg vi ovanifrån, coolt!
De flesta trodde de skulle somna fort efter ca 10 km vandring idag och klockan efter midnatt men de flesta hade svårt att smälta alla vackra och fascinerande intryck från idag och sömnen infann sig mycket senare.

Utsikten från Rundes västra sida mot sydväst, den sidan fågelberget är. Man ser några i vänstra hörnet som redan placerat sig för att invänta lunnefåglarna ska komma inflygande för kvällen. Foto: Gigi Sahlstrand

Utsikten mot havssulorna klippa i solnedgången, klockan är ca 23.00 Foto: Daniel Dagernäs

Dag 3, 5 juli
Perfekt! Vädret såg bra ut för båtturer idag, och med facit i hand var det bra att lägga båda turen idag eftersom det blev mycket blåsigare igen. Efter frukost tog vi båttur 1, vi klev på Kapten Johans båt Aquila för åkta ett varv runt Runde. Redan vid bron såg vi flertal tretåiga måsar, skoj, det har varit stark tillbakagång på dessa. När vi rundade södra udden var det gott om tobisgrisslor, många toppskarvar flög kors o tvärs, överallt på vattnet låg alkor - lunnefåglar, sillgrisslor och tordmular. På en stor sten / klippa stod toppskarvarna som vanligt, och som vanligt kunde Johan ratta sin båt väldigt nära utan de blev rädda. De är så vana med hans båt! Fantastiskt att kunna se med blotta ögat deras gröna ögon. Tyvärr har de ju inga tofsar nu eftersom de redan har partner och ungar.
Berget där havssulorna häckar var färgglatt. De bygger sina bon med rep, trossar, plast mm de hittar i havet och läns kusterna. De rensar tacksamt upp havet men tyvärr kan de själva fastna i repen. Dryga 3500 par häckar! Vi såg ett stort fiskepådrag av havssulor utanför fyren, Rundes norra udd. Vi åkte dit och hamnade jämte de dykande havssulorna, imponerande! Några storlabbar började jaga havssulor för få deras fångst. Man kunde se ibland hur de tog tag i ena vingen och vägrade släppa först havssulan hade stött upp sin fisk. Ser lite konstigt ut när havssulan ändå är större än storlabben med en storlabb utmanar man inte direkt! Vi fick även 2 smålommar överflygande båten innan vi kom tillbaka till hamnen. En fantastisk båttur att minnas!
Lunch Intogs igen på vårt boende, miljöcentret. Därefter bar det söderut. Inte långt från vårt boende tog vi ett stopp då vi såg en storspov flyga upp. Vi klev ut och förvånat nog hörde vi vaktel spela på fältet! Sedan åkte vi till brofästet på andra sidan, det var sol, lugnt och vi mös i 190! Nedanför på vattnet såg vi flera silltrutar och tretåiga måsar. Efter åkt tillbaka över bron tog vi ett stopp på Rundes brofäste, där låg bl a ett gravandspar med 5 ungar.
Dags för båttur 2. Nu styrde vi öster ut från Runde, mot Sälöarna. Nyfikna, simmade de mot oss och efter oss, minst 25 varav 3 knubbsäl resten gråsäl. Silvertärnor sågs, några kärrsnäppor gick på kobbarna och en skärsnäppa sågs. En kustlabb siktades och den höll en rak kurs mot oss och flög rakt över ☺. Dom håller sig lite borta från Runde eftersom storlabbarna härskar där. En rolig obs blev en storlabb som flög runt oss upp mot 7 varv. Vi kastade ut bröd, normalt går det bara några minuter sen är det fullt med måsar och trutar runt båten. Bjuder på fina fotomöjligheter, men denna kom bara nån enstaka, väldigt slöa. Men inte så konstigt, det är väldigt mycket fisk runt Runde just nu. De är helt enkelt för mätta, inte ofta man träffar på kräsna trutar!
Efter middag var vi ganska trötta. Kändes extra skönt att krypa ner till sängs denna kväll!

En båttur till Rundes västra sida där fågelbergen är, är en höjdare! Man kommer fåglarna nära. Här spanas in/fotar havssulornas klippa. Foto: Gigi Sahlstrand

Dag 4, 6 juli
Gick upp till Tinden som ligger på fjällhedens nordöstra kant. Där häckade förut många stormfåglar men de finns

inte kvar längre. Vi lyckades faktiskt inte se en enda under hela resan, man brukar kunna se någon över havet men nu verkar de vara helt borta :-(. Från Tiden har man en magnifik utsikt, vi satt i ljungen njöt av sol och utsikt. Ute på havet fiskade sulorna och man kunde se den från ovansidan, likaså havsörnarna som gled förbi.

Havssulas koloni, färgglatt men sorgligt. Eller gör dom en tjänst genom att plocka upp skräpet och nyttja det till bomaterial? Foto: Gigi Sahlstrand

Innan lunch stannade vi vid campingen för att shoppa lite, några köpte lunnemuggar, lunnestrumpor, kylskåpsmagneter med lunnefåglar mm 😀.
Lunch som vanligt på miljöcentret, denna gång fick vi riktigt goda vårrullar men övrigt har det varit riktigt god mat. Norge är inte alltid så känd för sin kokkonst. Efter lunch fick vi en guidning av Louise om ett projekt som miljöcentret jobbar med, det handlar om vår nedskräpning av plast i havet. Det har en utställning om den plast de har plockat upp runt Runde, galet mycket! Vi såg en vacker men gripande film om hur viktig sillen är för fågellivet på Runde.

Många nyfikna sälhuvuden dök upp när vi kom till Sälöarna, främst av gråsäl som heter havert på norska. Foto: Bo Thoor

På eftermiddagen åkte vi så långt man kan åka söderut, till stenbrottet. Men först tog vi ett stopp mellan brofästet och stenbrottet. Lustigt, även i år häckar en sävsångare i en miljö som verkligen inte ser rätt ut för sävsångare 😀. En stenfalk flög snabbt förbi. Vid stenbrottet hade de lagt massa fyllnadsmassor, blev lite knepigt att komma förbi men till slut lyckades vi komma ut på sydspetsen. Många vackra blommor, galet många av orkidén jungfru Maries nycklar. På sydudden har man en bra överblick över havet, många fåglar som lämnar fågelberget syns. Vi stod och tittade på förbiflygande fåglar, pratade mycket om dess karaktärer. Vid kanten sågs en ringtrast mycket snabbt. Även här sågs många fiskande havssulor.

Dags för sista middagen, och som fint avsked var det hysteriskt många sulor som fiskade utanför fönstren, de fiskade i flera timmar. Vilken utsikt både från middagsrummet och från våra egna rum!

En vandring uppe på Rundes fjällhed. Foto: Gigi Sahlstrand

Gänget vid Tinden, Rundes nordvästra hörn. Där hade vi fin utsikt över havet åt öst och över Goksöyr camping. Foto: Gigi Sahlstrand

Dag 5, 7 juli
Efter frukost var det färd mot flyget. Denna gång var vädret betydligt bättre så nu tog vi oss en bättre titt på de häckande tretåiga måsarna i Hareid. De var helt orädda för oss men så är det folk runt om dom hela tiden. Här fick vi även se hussvalor. Tre personer skulle till centrala Ålesund så en bil gick dit medans minibussen gick till flygplatsen. Någonstans utmed vägen stannade vi och kramades adjö. Vi var ett bra sammansvetsat gäng! Några arter tillkom utmed resan mot Ålesund, taltrast, tamduva och ormvråk 😀.
Vi har haft en bra utdelning på fågelarter, och så här mycket fågel i antal har jag aldrig sett på mina åtta gånger jag har varit på Runde! Tror alla blev lika kära i Runde som jag är, det är en fantastisk vacker fågelrik ö!

Gigi Sahlstrand

Man kommer oförskämt nära toppskarvarna när man kommer med Johans båt! Man ser deras gröna ögon. Foto: Gigi Sahlstrand

Artlista fåglar

1 **Grågås** *Anser anser anser*
30 längs vägen 3.7, flertal sågs 7.7

2 **Gravand** *Tadorna tadorna*
Observerad alla dagar. Flera par med ungar.

3 **Gräsand** *Anas platyrhynchos platyrhynchos*
Observerad 3 dagar totalt

4 **Ejder** *Somateria mollissima mollissima*
Observerad 4 dagar totalt

5 **Sjöorre** *Melanitta nigra*
Observerad 1 dag totalt

6 **Vaktel** *Coturnix coturnix coturnix*
1 hörd fjällheden 4.7, 1 hörd söder om Miljöcentret

7 **Smålom** *Gavia stellata*
2 överflygande vid båtturen 5.7

8 **Storlom** *Gavia arctica*
1 Langeneset 4.7

9 **Gråhäger** *Ardea cinerea cinerea*
2 längs vägen 3.7, och 11 längs vägen 7.7. Observerad alla dagar

10 **Havssula** *Morus bassanus*
Stora mängder sågs samtidigt, dryga 3500 par häckar och sammanlagt gissar man på 12 000 havssulor runt Runde. Observerad alla dagar

11 **Toppskarv** *Phalacrocorax aristotelis aristotelis*
Dryga 350 par häckar på Runde. Observerad alla dagarna

12 **Ormvråk** *Buteo buteo*
1 längs vägen 7.7

13 **Strandskata** *Haematopus ostralegus ostralegus*
Observerad 4 dagar totalt, ca 30–40 olika individer sågs på Runde och längs resvägen.

Havssulor (på bild) och lunnefåglar dominerar på Runde. Foto: Daniel Dagernäs

14 **Storspov** *Numenius arquata arquata*
4 längs vägen 3.7 och 1 Runde area 3.7 och 5.7.
15 **Storskarv** *Phalacrocorax carbo*
1 Rundebron 3.7
16 **Havsörn** *Haliaeetus albicilla albicilla*
Observerad 3 dagar totalt. Gissar vi såg ca 6–7 olika individer.

Havsörnar ses hela tiden kretsa runt och över Runde. Foto: Bo Thoor

17 **Kärrsnäppa** *Calidris alpina*
3 sälöarna 5.7
18 **Skärsnäppa** *Calidris maritima*
1 sälöarna 5.7
19 **Enkelbeckasin** *Gallinago gallinago gallinago*
2 fjällheden 4.7
20 **Drillsnäppa** *Actitis hypoleucos*
Observerad 2 dagar totalt

21 **Tretåig mås** *Rissa tridactyla tridactyla*
30 Hareid 3.7 och ca 25 ⚥ Hareid 7.7. På Rune ca 100-200, observerad alla dagar totalt

Tretåig mås. De har verkligen ett härligt läte, låter som de heter på engelska – kittiwake. Foto: Daniel Dagernäs

22 **Skrattmås** *Chroicocephalus ridibundus*
1 Hareid 7.7
23 **Fiskmås** *Larus canus canus*
Observerad 4 dagar totalt
24 **Havstrut** *Larus marinus*
Observerad alla dagar.
25 **Gråtrut** *Larus argentatus*
Observerad alla dagar.
26 **Silltrut** *Larus fuscus*
2 Hareid 7.7. Observerad 3 dagar totalt, runt 10/dag
27 **Silvertärna** *Sterna paradisaea*
5 sälöarna 5.7
28 **Storlabb** *Stercorarius skua*
Observerad 3 dagar totalt, upp till 40 sågs samtidigt 4.7

Man slås med häpnad hur orädda storlabbarna är på Runde. Ger många fina fotomöjligheter, både sittande eller som här, flygande. Foto: Daniel Dagernäs

29 **Kustlabb** *Stercorarius parasiticus*
Observerad 3 dagar totalt
30 **Sillgrissla** *Uria aalge*
Observerad 4 dagar totalt. 1000–2000 par häckar på Runde.
31 **Tordmule** *Alca torda*
Observerad 4 dagar totalt. 500–800 par häckar på Runde.
32 **Tobisgrissla** *Cepphus grylle arcticus*
Observerad 3 dagar totalt, under båtresan 5.7 såg ca 25.
33 **Lunnefågel** *Fratercula arctica*
Många observerad 4 dagar totalt. Mer än 50 000 par häckar på Runde.

En lunnefågel vid ingången till sin bohåla. Foto: Gigi Sahlstrand

34 **Tamduva** *Columba livia livia*
4 längs vägen 7.7
35 **Tornseglare** *Apus apus apus*
1 längs vägen 7.7
36 **Tornfalk** *Falco tinnunculus tinnunculus*
2 längs vägen 7.7. Observerad 2 dagar på Runde
37 **Stenfalk** *Falco columbarius*
1 södra ön 6.7
38 **Pilgrimsfalk** *Falco peregrinus*
1 tunneln 4.7
39 **Skata** *Pica pica*
Observerad alla dagar.
40 **Gråkråka** *Corvus cornix cornix*
Observerad alla dagar.
41 **Korp** *Corvus corax corax*
Observerad 3 dagar totalt
42 **Talgoxe** *Parus major major*
Observerad 1 dag totalt
43 **Sånglärka** *Alauda arvensis arvensis*
1-3 sjöng fjällheden 4.7 och 6.7
44 **Ladusvala** *Hirundo rustica rustica*
Observerad alla dagar. Tämligen allmän längs vägen 7.7.
45 **Hussvala** *Delichon urbicum urbicum*
2 Hareid 7.7
46 **Lövsångare** *Phylloscopus trochilus*
Observerad 2 dagar totalt
47 **Gransångare** *Phylloscopus collybita*
Observerad 1 dag totalt

48 **Gärdsmyg** *Troglodytes troglodytes troglodytes*
2 hörda längs vägen 7.7. 2-6/dag, observerad 4 dagar totalt på Runde.
49 **Stare** *Sturnus vulgaris vulgaris*
Observerad 4 dagar totalt
50 **Ringtrast** *Turdus torquatus torquatus*
1 tunneln 4.7, 1 sydudden 6.7
51 **Koltrast** *Turdus merula merula*
Observerad alla dagar
52 **Björktrast** *Turdus pilaris*
Tämligen allmän längs vägen 3.7. Observerad 3 dagar totalt
53 **Taltrast** *Turdus philomelos philomelos*
3 längs vägen 7.7
54 **Stenskvätta** *Oenanthe oenanthe oenanthe*
3–7/dag, observerad alla dagar
55 **Gråsparv** *Passer domesticus domesticus*
Observerad 4 dagar totalt, 3 Hareid 7.7.
56 **Sädesärla** *Motacilla alba*
Observerad 4 dagar totalt, flertal Hareid 7.7.

Fiskande havssulor, en fantastisk syn när de fäller ihop sig som pilar när de nuddar ytan. Foto: Daniel Dagernäs

57 **Ängspiplärka** *Anthus pratensis*
Observerad 4 dagar totalt, främst på fjällheden 4 och 6.7, 2 längs vägen 7.7.
58 **Skärpiplärka** *Anthus petrosus littoralis*
Flertal längs kusten. Observerad 4 dagar totalt
59 **Grönfink** *Chloris chloris chloris*
1 hörd Runde, 1 hörd Hareid 7.7.
60 **Vinterhämpling** *Linaria flavirostris flavirostris*
10-tal /dag. Observerad 4 dagar totalt
61 **Gråsiska** *Acanthis flammea*
Observerad 1 dag totalt
62 **Grönsiska** *Spinus spinus*
Observerad 2 dagar totalt

Mest gråsälar men en och annan ”sött” huvud dök upp av knubbsäl. Foto: Bo Thoor

Artlista däggdjur

1 **Gråsäl** *Halichoerus grypus*
22 Sälöarna 5.7
2 **Knubbsäl** *Phoca vitulina*
3 Sälöarna 5.7

På fönsterblecken på det vita magasinet i Hareid häckar ca 30–40 par tretåiga måsar. Foto: Gigi Sahlstrand

Vackra solnedgångar får man uppleva på Runde. Här under kvällen vi var uppe på fjället för att kika på fågelbergen nedanför. Foto: Gigi Sahlstrand

Det finns många blommor att njuta av på Runde, ibland får man även chansen att se sexfläckig bastardsvärmare 😊. Foto: Gigi Sahlstrand